

nouti na základě skutkového stavu, zjištěného nižšími soudy. Žalovaná firma si činí proti žalobci tyto nároky, jež namítá k započtení: 1. nárok na náhradu za herní práva po 10 Kč za los, celkem 2.400 Kč, 2. nárok na náhradu 8% úroků z kapitálu investovaného na zakoupení losů v částce 1100 Kč, 3. nárok na zaplacení částky 1200 Kč jako poplatku evidenčního, depositního a manipulačního ve výši 150 Kč čtvrtletně, 4. nárok na náhradu akvizičních výloh, jež činí 2.700 Kč, a 5. nárok na náhradu všeobecné režie 10% z nákupní hodnoty, to jest 720 Kč. Žádný z těchto vzájemných nároků není po právu odůvodněn. Jak bylo již vloženo, jde o trhovou smlouvu pro obě strany nezávaznou a tudíž neplatnou, takže žalobce jest oprávněn požadovati od žalované, by mu vrátila, co jí zaplatil. Žalovaná však není oprávněna požadovati na žalobci na základě nezávazné a neplatné smlouvy vzájemné plnění. Zejména nemůže žalovaná proti žalobci uplatňovati ani smluvní nárok na zaplacení poplatku evidenčního, depositního a manipulačního, ani nárok na náhradu za herní práva, která přece z neplatné smlouvy pro žalobce vůbec nevznikla. Ostatní vzájemné nároky na náhradu akvizičních výloh, všeobecné režie a úroků z kapitálu investovaného prý na zakoupení losů žalované firmě proti žalobci nepřisloušejí, neboť tu nejde o náklady, z nichž měl žalobce majetkový prospěch, nýbrž vesměs o výlohy, jež žalované firmě vznikly z toho, že ujednala, a to proti předpisu § 4 zákona č. 90/1878 ř. z. prostřednictvím své pocestné agentky, se žalobcem nedovolený a neplatný obchod, porušivši tak předpisy zákona o losových obchodech na splátky, jež jako odborná firma musila znáti a tímto svým neplatným jednáním si tyto výlohy sama způsobila. Rozhodnutí č. 8929 sb. n. s., na něž poukazovala žalovaná ve svém odvolání, se nehodí na souzenou věc, neboť pojednává o smlouvě, která byla platně uzavřena, avšak byla později zrušena, kdežto v souzeném případě k platné smlouvě nedošlo a žalobce tedy nebyl povinen, by z ní žalované firmě něco plnil. Z téhož důvodu není tu podmínek ani pro použití ustanovení § 2 odst. (2) zákona o splátkových obchodech ze dne 27. dubna 1896 č. 70 ř. zák. Bylo proto důvodnému dovolání žalobcovu vyhověti a změnou napadeného rozsudku obnoviti ve věci správný rozsudek soudu první stolice.

Čís. 12209.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, č. 44 sb. z. a n.).

Předpis § 22 (2) zákona, podle něhož nelze zpět žádati přeplatek na nájemném za dobu minulou, vztahuje se i na přeplatky z doby před 1. dubnem 1928, nebylo-li jich vrácení žalobou uplatněno do 31. března 1928. Lhostejno, z jakého důvodu nebyla žaloba včas podána.

Připojení se poškozeného k trestnímu řízení podle zákona ze dne 17. října 1919, č. 568 sb. z. a n. (a zákona ze dne 25. dubna 1924, č. 80 sb. z. a n.), nemůže nahraditi včasné uplatnění nároku na vrácení přeplatku v řízení civilním.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1016/31.)

Žalobou, podanou teprve dne 21. března 1930, domáhal se nájemník vrácení přeplatků na nájemném za léta 1921 až 1927. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Nejvyšší soud vyložil již v rozhodnutí čís. 9019 sb. n. s. a pak ještě v četných jiných, že se předpis § 22 (2) zákona o ochraně nájemníků ze dne 28. března 1928 čís. 44 sb. z. a n., podle něhož nelze zpět žádati přeplatek na nájemném za dobu minulou, vztahuje i na přeplatky z doby před 1. dubnem 1928, nebylo-li jich vrácení žalobou uplatněno do 31. března 1928; bylo to zevrubně vyloženo jak z doslovu zákona, tak z úmyslu zákonodárcova a stačí odkázati dovolatele na důvody zmíněného rozhodnutí. Právní posouzení nižších soudů, které z tohoto důvodu žalobu zamítly, jest tedy správné. Z toho, co uvedeno, jde již také najevo, že k rozhodnutí sporu nebylo třeba prováděti důkazy o tom, proč žalobce dříve svůj nárok neuplatnil, a, zda se již před tím připojil jako soukromý účastník k trestnímu řízení proti žalovaným pro přečin lichvy. Zákon chtěl ohledně činžovních přeplatků za dobu minulou, pokud nebyly do 31. března 1928 žalobou uplatněny, ukončiti dosavadní nejistý právní stav mezi pronajímateli a nájemníky a nerozeznává, z jakého důvodu nebyla žaloba včas podána. K vývodům dovolání, provádějícím důvod neúplnosti řízení, jest dodati jen ještě toto: Připojil-li se poškozený k trestnímu řízení podle zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. (a zákona ze dne 25. dubna 1924 čís. 80 sb. z. a n.), má to podle § 17 v zápětí, že, byl-li pachatel odsouzen, má býti jednání podle volby poškozeného prohlášeno za neplatné nebo má býti jen snížena cena na příslušnou míru. Předpokladem jest tedy odsouzení pachatele a rozhoduje se v řízení trestním i o soukromoprávných nárocích. Připojení se k trestnímu řízení nemůže však nahraditi včasné uplatnění nároku v řízení civilním. Jest podržeti na mysli, že nejde snad o promlčení nároku a o přetržení promlčení, nýbrž o zákonné odnětí nároku vzniklého za dřívějšího práva a vyloučení možnosti, by soud přiřkl žalobci nárok, jehož tu již není.

Čís. 12210.

Koupě podle obchodního práva.

Netvrdil-li prodatel, že došlo k rozvázání smlouvy srovnalou vůlí stran nebo že vykonal některé z práv podle čl. 354 obch. zák., jest míti za to, že kupitel proti němu zůstal i nadále smluvníkem, který se octl v prodlení i co do převzetí zboží i co do zaplacení kupní ceny, což obě splývá v jedno.

Jde-li o koupi obchodní, nelze použití občanského zákona tím způsobem, že by prodatel mohl při kupitelově prodlení ustoupiti od smlouvy, neprovésti prodej podle čl. 343 obch. zák. a žádati po ustoupení od smlouvy ještě náhradu školy.

(Rozh. ze dne 21. prosince 1932, Rv I 1127/31.)